

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

УДК 341.645

DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2023.4.29>

Д. А. Мінченко

кандидат юридичних наук,
магістр Лондонського університету Queen Mary,
доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»
<https://orcid.org/0000-0002-3086-557X>

ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ПРО ВЖИТТЯ ТИМЧАСОВИХ ЗАХОДІВ

Дана наукова стаття присвячена визначенню поняття, характерних особливостей тимчасових заходів, що застосовуються Європейським судом з прав людини, а також підстав виконання в Україні рішень Європейського суду з прав людини про вжиття таких заходів. Встановлено, що однією з основних проблем, пов'язаних з тимчасовими заходами ЄСПЛ, є проблема їх недостатньої легітимності.

Сформульовано визначення тимчасових заходів як встановленої правилом 39 Регламенту ЄСПЛ процедури Європейського суду з прав людини, що передбачає вжиття ЄСПЛ згідно з його усталеною практикою невідкладних заходів, спрямованих на недопущення непоправної шкоди правам особи, передбаченим Конвенцією, та забезпечення ефективного виконання рішень ЄСПЛ по суті скарги.

Окреслено характерні особливості тимчасових заходів, до яких віднесено такі: ці заходи вживаються у невідкладних випадках, пов'язаних з наявністю неминучого ризику завдання непоправної шкоди особі; ці заходи вживаються за умови, що відсутні або вичерпані внутрішньодержавні відкладальні юридичні засоби; метою вжиття цих заходів є недопущення непоправної шкоди правам особи, передбаченим Конвенцією, та забезпечення ефективного виконання рішень ЄСПЛ по суті скарги; формальною підставою застосування тимчасових заходів, з огляду на усталену практику ЄСПЛ, є необхідність усунення ризику перешкоджання ефективному здійсненню права особи на індивідуальну заяву, передбаченого статтею 34 Конвенції. Тому невиконання країною-відповідачем даних заходів розглядається ЄСПЛ як порушенням вимог ст. 34 Конвенції. При цьому фактичне ненастання негативних наслідків для заявника, ризик виникнення яких був підставою для вжиття ЄСПЛ тимчасових заходів, не скасовує факту порушення урядом держави-відповідача положень ст. 34 Конвенції; виконання країною-відповідачем даних заходів передбачає негайне припинення порушень конвенційних прав на вимогу Суду; дані заходи вживаються ще до вирішення ЄСПЛ справи по суті, діють протягом часу провадження в ЄСПЛ або протягом більш короткого терміну та можуть бути припинені в будь-який час за рішенням ЄСПЛ.

Зроблено висновок, що відсутність у вітчизняному законодавстві правових норм, що передбачають підстави та порядок виконання рішень ЄСПЛ про вжиття тимчасових заходів, не перешкоджає їх виконанню та наголошується на необхідності законодавчого регулювання, зокрема, питання щодо строків та порядку вжиття Україною заходів, призначених ЄСПЛ як тимчасові заходи.

Ключові слова: міжнародне право, правосуддя, судовий захист, Європейська конвенція, захист прав людини, тимчасові заходи, ЄСПЛ.

Постановка проблеми. Одним з дієвих юридичних механізмів захисту прав людини, передбачених положеннями Конвенції про

захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. (далі – Конвенція), є вжиття Європейським судом з прав людини (далі ЄСПЛ) тимча-

сових заходів, які у вітчизняних джерелах інколи також називають забезпечувальними заходами, оскільки вони по своїй суті близькі до наявних у нашій правовій системі заходів забезпечення позову та інших процесуальних забезпечувальних заходів. Незважаючи на доволі тривалу історію, даний юридичний механізм все ще знаходиться у процесі видозміни, вдосконалення та розвитку під впливом нових викликів, пов'язаних з ескалацією збройних конфліктів, особливо коли йдеться про збройну агресію росії проти України, що завжди пов'язано з масовим порушенням прав людини.

Проблематика виконання рішень ЄСПЛ неодноразово ставала предметом дослідження багатьох науковців, серед яких: Н.Є. Блажівська, В.А. Ведькал, О.К. Вишняков, О.Ю. Гарасимів, Т.А. Грабович, Л.Л. Грицаєнко, М.О. Дармін, В.А. Завгородній, М.М. Камишанський, Н.В. Косяк, О.О. Кочура, Л.М. Москвич, Л.А. Олійник, В.П. Паліюк, Б.П. Ратушна, Н.І. Севостьянова, К.В. Смирнова, С.Я. Фурса та ін. Зокрема, питання тимчасових заходів ЄСПЛ досліджували як вітчизняні (Анцупова Т.А., Гоцул О.О., Футорянська К.П. та ін.), так і іноземні (С. Burbano Herrera, L. Burgorgue-Larsen, R. Ekins та ін.) вчені. Однак, незважаючи на значне поширення таких заходів у практиці ЄСПЛ, яке має тенденцію лише до збільшення, все ще залишається ціла низка проблем як теоретичного, так і практичного характеру, пов'язані з правовими підставами прийняття рішень ЄСПЛ про вжиття тимчасових заходів та порядком їх виконання. Вказане актуалізує дане наукове дослідження.

Метою даної наукової статті є визначення поняття, характерних особливостей тимчасових заходів, що накладаються Європейським судом з прав людини, а також підстав виконання в Україні рішень Європейського суду з прав людини про вжиття таких заходів.

Викладення основного матеріалу. Практика тимчасових (забезпечувальних) заходів була започаткована в 1957 році, коли Європейська Комісія вирішила розпорядитися про їх прийняття в першій грецькій міждержавній справі, і їх було інституціоналізовано з 1959 р. через Регламент Європейського суду з прав людини та з 1974 р. через правила колишньої Європейської Комісії [1]. На даний час положення про вжиття тимчасових (забезпечувальних) заходів передбачені правилом 39 Регламенту ЄСПЛ.

Відповідно до правила 39 Регламенту ЄСПЛ може напрохання сторони або будь-якої іншої заін-

тересованої особи або з власної ініціативи призначити сторонам будь-який тимчасовий захід, який, на думку Суду, має бути вжито в інтересах сторін або належного провадження у справі [2].

Як відзначила Т.О. Анцупова: «Тимчасові заходи є терміновими та відповідно до встановленої практики Суду застосовуються тільки у випадках неминучого ризику завдання неправної шкоди. Ці заходи можуть бути запроваджені на період до моменту ухвалення рішення по суті справи або скасовані раніше відповідним рішенням Суду. Кожен запит про вжиття тимчасових заходів розглядається індивідуально й у пріоритетному порядку» [3].

За твердженням О.О. Гоцул: «Тим часом, коли Конвенція не містить конкретних положень щодо сфери застосування п. 39, запити щодо їх застосування зазвичай стосуються права на життя (ст. 2), права не бути підданим катуванню чи нелюдському поведженню (ст. 3), а також, у виключних випадках, права на повагу до приватного чи сімейного життя (ст. 8) або ж інших прав, гарантованих Конвенцією. Переважна більшість справ, в яких були призначені тимчасові заходи, стосуються процедур депортації та екстрадиції» [4]. Наведене положення цілком відповідає змісту п. 104 Рішення Великої Палати ЄСПЛ від 04.02.2005 у справі «Маматкулов та Аскарів проти Туреччини» (заяви № 46827/99 і 46951/99)» [5]. Також у юридичних джерелах вказується про доволі рідкісне застосування тимчасових заходів у справах, що стосуються порушення ст. 6 Конвенції [1]. Як слідує з дослідження К.П. Футорянської, аналогічна тенденція зберігається й у розглянутих ЄСПЛ справах проти України, серед яких питома вага справ, що стосуються депортації та екстрадиції, є доволі значною [6, с. 221].

Незважаючи на те, що норми Конвенції не містять прямої вказівки про право ЄСПЛ накладати тимчасові (забезпечувальні) заходи, на думку ЄСПЛ такі заходи тісно пов'язані з положеннями ст. 34 Конвенції.

Показовою є справа «Маматкулов та Аскарів проти Туреччини», у якій 18 березня 1999 року ЄСПЛ вказав Уряду Туреччини, що відповідно до правила 39 Регламенту ЄСПЛ було бажано в інтересах сторін, а також для точного виконання процедур не проводити екстрадицію заявника до Узбекистану до розгляду цієї заяви на черговому засіданні Суду 23 березня 1999 року. 19 березня 1999 року уряд Туреччини видав указ про екстрадицію заявників. 23 березня 1999 року палата ЄСПЛ вирішила

продовжити тимчасовий захід, визначений згідно з правилом 39, до подальшого повідомлення. Однак вже 27 березня 1999 року заявників було передано узбецьким органам влади.

На думку ЄСПЛ, той факт, що Туреччина провела екстрадицію заявників без застосування тимчасових заходів, дає можливість поставити питання про те, чи мало місце порушення ст. 34 Конвенції. Суд дійшов висновку, що будь-яка держава-учасниця Конвенції, котрій Судом призначено вжити тимчасових заходів (для того, аби уникнути заподіяння значної шкоди особі, котра заявила про порушення її прав, передбачених Конвенцією), зобов'язана виконати вказівки Суду й утриматися від будь-якої дії чи бездіяльності, які б зашкодили ефективності остаточного рішення Суду у справі. Відтак, Велика Палата ЄСПЛ констатувала, що утримавшись від виконання тимчасових заходів згідно з правилом 39 Туреччина порушила свої зобов'язання за ст. 34 Конвенції (пункти 103–129 Рішення Великої Палати ЄСПЛ від 04.02.2005 у справі «Маматкулов та Аскарів проти Туреччини» (заяви № 46827/99 і 46951/99)) [5].

Як зазначається у п. 81 Рішення ЄСПЛ від 10.08.2006 у справі «Олеца Кахуас проти Іспанії», забезпечувальний захід є тимчасовим за своєю природою, і необхідність його застосування оцінюється в певний момент через існування ризику, який може перешкодити ефективному здійсненню права на індивідуальну заяву, передбаченого статтею 34 Конвенції. Якщо Договірна сторона виконує рішення про застосування тимчасового заходу, тим самим вона усуває ризик та будь-які потенційні перешкоди здійсненню зазначеного права. Якщо, з іншого боку, Договірна сторона не виконує тимчасовий захід, ризик перешкоджання ефективному здійсненню права на індивідуальну заяву залишається, і саме те, що відбувається після рішення Суду та відмови уряду застосувати захід, визначає, матеріалізується ризик чи ні. Однак навіть у таких випадках тимчасовий захід повинен вважатися таким, що має обов'язкову силу. Рішення держави щодо того, чи дотримується вона заходу, не може бути відкладено до отримання гіпотетичного підтвердження існування ризику. Невиконання тимчасового заходу, призначеного Судом, через існування ризику саме по собі є серйозною перешкодою в цей конкретний час для ефективного здійснення права на індивідуальну заяву [7].

Також у рішенні у справі «Паладі проти Молдови» ЄСПЛ пояснив, що порушення статті 34 Конвенції матиме місце, якщо органи Договірної Держави не вжили всіх можливих у розумних межах заходів для виконання тимчасового заходу, призначеного судом. У підсумку ЄСПЛ постановив, що той факт, що негативні наслідки для здоров'я заявника, ризик настання яких змусив Суд застосувати тимчасовий захід, врешті-решт, так і не відбулися, не змінює того факту, що органи влади не виконали своїх зобов'язань. Отже, мало місце порушення статті 34 Конвенції [8].

Водночас, як відзначила С. Мнакацян, «у прецедентному праві Суду, в його нинішньому вигляді, правило 39 не застосовується в таких випадках: для запобігання неминучого зносу нерухомого майна, неминучого банкрутства, виконання зобов'язання нести військову службу, щоб домогтися звільнення заявника, який знаходиться у в'язниці в очікуванні рішення Суду, щодо справедливості судового розгляду, для забезпечення проведення референдуму, або для запобігання розпуску політичної партії [9, с. 231]. Крім того, тимчасові заходи не застосовуються для заморожування прийняття конституційних змін, що стосуються строків повноважень членів суддівського корпусу [10].

Деякі науковці заперечують проти правомірності практики застосування ЄСПЛ тимчасових (забезпечувальних) заходів, наполягаючи на тому, що ЄСПЛ, покладаючи відповідні зобов'язання на державу дещо перевищує свої повноваження. Так, наприклад, Р. Екінс (Richard Ekins) виступив із жорсткою критикою практики вжиття ЄСПЛ тимчасових (забезпечувальних) заходів, відзначивши, що положення Конвенції не наділяють ЄСПЛ правом вживати тимчасових заходів, передбачених правилом 39 Регламенту Суду. Науковець вказує, що визначаючи у Регламенті свої внутрішні процедури на підставі ст. 25 Конвенції, ЄСПЛ не може покладати на держави нових правових зобов'язань. На його думку, ЄСПЛ жодного разу не навів переконливих пояснень того, чому невиконання вимог правила 39 є порушенням ст. 34 Конвенції, адже насправді між ними немає логічного зв'язку. Також, на думку Р. Екінса, можливість судді ЄСПЛ одноосібно вирішувати питання про накладення тимчасових заходів суперечить положенням ст. 26–27 Конвенції, які визначають повноваження одноосібного судді ЄСПЛ, а також не забезпечує процедурного захисту інтересів сторін, як це

відбувається під час ухвалення остаточного рішення у справі. У зв'язку з цим науковець робить висновок, що країни-члени мають вагомий підстави заперечувати і мають право чинити опір подібним рішенням ЄСПЛ [11, с. 50–51].

На противагу цьому, на думку Л. Бюргорг-Ларсен (Laurence Burgorgue-Larsen), ЄСПЛ якомога міцніше прив'язав правило 39 Регламенту Суду до статті 34 Конвенції. В результаті такого тлумачення йому вдалося піднести звичайне процедурне правило до рангу норми Конвенції [12]. Саме остання точка зору, як вбачається, найбільше відповідає не лише букві, а й духу Конвенції. Завдяки наведеному вище тлумаченню відбулося підвищення ефективності конвенційного захисту інтересів заявників, а ЄСПЛ отримав дієвий механізм, який допомагатиме йому в досягненні тієї мети, для якої він був створений.

Запити про вжиття тимчасових заходів мають бути оформлені відповідно до встановлених вимог та направляються заінтересованими особами до ЄСПЛ по факсу, за допомогою поштового зв'язку або в електронному вигляді через веб-портал «The ECHR Rule 39 Site». Суд не розглядає запитів, що надходять до нього електронною поштою [13]. Якщо запит був направлений через вищезазначений електронний ресурс, то подальше листування ЄСПЛ з заявником буде відбуватися через цей ресурс. Після ухвалення рішення про вжиття тимчасових заходів та його направлення заявникові подальше листування з ним може здійснюватися факсом або поштою.

Важливо, що стосовно запитів про вжиття тимчасових заходів діє те саме загальне правило, що й відносно звичайного звернення до ЄСПЛ зі скаргою – ЄСПЛ не є апеляційною інстанцією по відношенню до рішень національних судів. Тому перед тим, як звертатись до ЄСПЛ із запитом про вжиття тимчасових заходів, заявники повинні використати внутрішні юридичні засоби захисту. Тому у справах про депортацію якщо у заявника наявні можливості застосувати національні засоби захисту від депортації, які можуть посприяти зупиненню його видворення, і він їх не застосовує, ЄСПЛ може відмовити у застосуванні правила 39 [14].

Рекомендується направляти запити про застосування правила 39 якнайшвидше після прийняття остаточного національного рішення, щоб дати ЄСПЛ та його Секретаріату достатньо часу для розгляду справи. Суд може бути

не в змозі вчасно розглянути запити у справах про депортацію або екстрадицію, отримані менше ніж з один робочий день до запланованого часу вивезення особи [13].

За наявною практикою, кожен запит про вжиття тимчасових заходів розглядається на індивідуальній та першочерговій основі в порядку письмової процедури. Заявники та уряди інформуються про рішення ЄСПЛ про застосування тимчасових заходів. Відмова у застосуванні правила 39 оскарженню не підлягає. Тривалість тимчасового заходу, як правило, встановлюється таким чином, щоб охоплювати тривалість провадження в ЄСПЛ або на більш короткий термін. Застосування правила 39 Регламенту Суду може бути припинено в будь-який час за рішенням ЄСПЛ. Зокрема, оскільки такі заходи пов'язані з провадженням в ЄСПЛ, вони можуть бути скасовані, якщо заява не буде підтримана [10].

Заявники, які подають заяву про тимчасовий захід відповідно до правила 39, повинні неодмінно відповідати на листи з канцелярії суду. Зокрема, якщо в заході було відмовлено, вони повинні повідомити Суд, чи бажають вони підтримувати свою заяву. У випадку застосування ЄСПЛ тимчасових заходів заявники повинні регулярно та невідкладно інформувати Суд про стан будь-яких внутрішніх проваджень. Невиконання цих вимог може призвести до вилучення справи з реєстру Суду [14]. Також заявники повинні постійно інформувати суд про зміну їх адміністративного статусу або інші важливі обставини (наприклад, якщо заявники отримали дозвіл на проживання або повернулися до країни походження) або про потенційну можливість втрати контакту з ними [13].

Як вбачається, однією з основних проблем, пов'язаних з тимчасовими (забезпечувальними) заходами ЄСПЛ, є проблема їх недостатньої легітимності. Відсутність згадки про такі заходи в нормах Конвенції та протоколів до неї дає підстави вважати, що виконання рішень ЄСПЛ про вжиття тимчасових (забезпечувальних) заходів є виключно добровільним жестом країни-відповідача. Адже, як вже відзначалося, позиція ЄСПЛ щодо наявності зв'язку між правилом 39 Регламенту ЄСПЛ та ст. 34 Конвенції не всім видається достатньо переконливою.

У зв'язку з цим варто цілковито підтримати точку зору К. Бурбано Херрери (Clara Burbano Herrera) про те, що остаточно легітимізувати тимчасові заходи ЄСПЛ доцільно через прийняття нового протоколу до Конвенції, який

передбачатиме відповідні повноваження ЄСПЛ та буде підписаний країнами-учасницями [1].

Особливістю виконання рішень ЄСПЛ про вжиття тимчасових заходів в Україні є те, що норми Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 №3477-IV не містять положень, які визначали б обов'язок держави та процедуру виконання таких рішень. Незважаючи на це, виконувати рішення ЄСПЛ про вжиття тимчасових заходів – в інтересах України з огляду на наявність значної кількості таких рішень, ухвалених на користь України у міждержавних справах України проти росії (наприклад, у справах «Україна проти Росії» (Заява № 20958/14), «Україна проти Росії II» (Заява № 43800/14), («Україна та Нідерланди проти Росії» (Заяви № 8019/16, 43800/14 та 28525/20), «Україна проти Росії (X)» (Заява № 11055/22) та ін.). Протилежна поведінка нашої держави не відповідає б суті принципу взаємності.

Висновки. Тимчасові (забезпечувальні) заходи (Interim measures) – це передбачена правилом 39 Регламенту ЄСПЛ процедура Європейського суду з прав людини, що передбачає вжиття ЄСПЛ згідно з його усталеною практикою невідкладних заходів, спрямованих на недопущення непоправної шкоди правам особи, передбаченим Конвенцією, та забезпечення ефективного виконання рішень ЄСПЛ по суті скарги.

Характерні особливості тимчасових (забезпечувальних) заходів (Interim measures):

1) ці заходи вживаються у невідкладних випадках, пов'язаних з наявністю неминучого ризику завдання непоправної шкоди особі;

2) ці заходи вживаються за умови, що відсутні або вичерпані внутрішньодержавні відкладальні юридичні засоби;

3) метою вжиття цих заходів є недопущення непоправної шкоди правам особи, передбаченим Конвенцією, та забезпечення ефективного виконання рішень ЄСПЛ по суті скарги;

4) формальною підставою застосування тимчасових заходів, з огляду на усталену практику ЄСПЛ, є необхідність усунення ризику перешкоджання ефективному здійсненню права особи на індивідуальну заяву, передбаченого статтею 34 Конвенції. Тому невиконання країною-відповідачем даних заходів розглядається ЄСПЛ як порушенням вимог ст. 34 Конвенції. При цьому фактичне ненастання негативних наслідків для заявника, ризик виникнення яких

був підставою для вжиття ЄСПЛ тимчасових заходів, не скасовує факту порушення урядом держави-відповідача положень ст. 34 Конвенції;

5) виконання країною-відповідачем даних заходів передбачає негайне припинення порушень конвенційних прав на вимогу Суду;

6) дані заходи вживаються ще до вирішення ЄСПЛ справи по суті, діють протягом часу провадження в ЄСПЛ або протягом більш короткого терміну та можуть бути припинені в будь-який час за рішенням ЄСПЛ.

Незважаючи на відсутність в Законі України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 № 3477-IV положень про обов'язок нашої держави та процедуру виконання рішень ЄСПЛ про вжиття тимчасових заходів, виконувати такі рішення – в інтересах України з огляду на наявність значної кількості таких рішень, ухвалених на користь України у міждержавних справах України проти росії. Протилежна поведінка нашої держави не відповідає б суті принципу взаємності. Тому дане питання потребує законодавчого регулювання в Україні, зокрема, щодо строків та порядку вжиття Україною заходів, призначених ЄСПЛ як тимчасові заходи.

Список використаної літератури:

1. Clara Burbano Herrera. A critical analysis of the work of the European Commission and European Court of Human Rights in relation with non-compliance of interim measures – period 1957–2011. *Via Inveniendi Et Iudicandi*, vol. 7, núm. 2, julio-diciembre, 2012. Universidad Santo Tomás, Bogotá, Colombia. URL: <https://www.redalyc.org/pdf/5602/560258672001.pdf>.
2. European court of human rights. Rules of Court. 23 June 2023. Strasbourg. URL: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/rules_court_eng.
3. Анцупова Т.О. Коментар до рішення Європейського суду з прав людини про застосування тимчасових (забезпечувальних) заходів від 1 березня 2022 року. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1261301#:~:text=>
4. Гоцун О.О. Тимчасовий захід як «засіб забезпечення» прав заявників до Європейського суду з прав людини. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_5351.
5. European Court of Human Rights. Case of Mamatkulov and Askarov v. Turkey (Application no. 46827/99 and 46951/99). 2005. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-68183>.
6. Футорянська К.П. Застосування правила 39 регламенту європейського суду з прав людини у світлі практики щодо України. *Юридичний науко-*

- вий електронний журнал. 2020. № 5. С. 220–223. URL: http://www.lsej.org.ua/5_2020/55.pdf.
7. European Court of Human Rights. Case of Olaechea Cahuas v. Spain (Application no. 24668/03). 2006. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-76677>.
  8. European Court of Human Rights. Case of Paladi v. Moldova (Application no. 39806/05). 2009. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=003-2664621-2906501>.
  9. Мнацаканян С. Тимчасові заходи як інструмент захисту соціальних прав. «Соціальні права та їх захист адміністративним судом» : збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції» (м. Київ, 4 вересня 2020 року). Київ, 2020. С. 230–233.
  10. European Court of Human Rights. Interim measures. URL: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/FS_Interim_measures_ENG.
  11. Richard Ekins. Rule 39 and the Rule of Law. URL: <https://policyexchange.org.uk/wp-content/uploads/Rule-39-and-the-Rule-of-Law.pdf>.
  12. Laurence Burgorgue-Larsen. Interim measures in the European system of Human Rights. *Inter-American and European Human Rights Journal / Revista Interamericana y Europea de Derechos Humanos*, 2009, Vol. 2, № 1–2, pp. 99–118.
  13. European Court of Human Rights. Practical Information for lodging a request for interim measures. URL: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/interim_measures_eng.
  14. Practice direction issued by the President of the Court in accordance with Rule 32 of the Rules of Court on 5 March 2003 and amended on 16 October 2009 and on 7 July 2011, and on 3 May 2022. URL: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/pd_interim_measures_eng.

Minchenko D. A. Implementation of judgments of the European Court of Human Rights on interim measures

This research article is devoted to the definition of the concept, characteristic features of interim measures applied by the European Court of Human Rights, as well as the grounds for enforcement of the ECHR judgments on such measures in Ukraine. It is established that one of the main problems associated with interim measures of the ECtHR is the problem of their lack of legitimacy.

The author formulates the definition of interim measures as a procedure of the European Court of Human Rights established by Rule 39 of the ECHR Rules, which provides for the ECHR to take urgent measures in accordance with its established practice aimed at preventing irreparable damage to the rights of a person under the Convention and ensuring effective enforcement of the ECHR judgments on the merits of an application.

The author outlines the characteristic features of interim measures, which include the following: these measures are taken in urgent cases involving imminent risk of irreparable harm to a person; these measures are taken provided that there are no or exhausted domestic interim legal remedies; the purpose of these measures is to prevent irreparable harm to the rights of a person under the Convention and to ensure effective enforcement of the ECHR judgments on the merits of the application; the formal basis for the application of interim measures, given the established practice. Therefore, the failure of the respondent country to implement these measures is considered by the ECHR as a violation of the requirements of Article 34 of the Convention. At the same time, the actual non-occurrence of negative consequences for the applicant, the risk of which was the basis for the ECHR to impose interim measures, does not negate the fact that the respondent government violated the provisions of Article 34 of the Convention; the implementation by the respondent country of these measures provides for the immediate cessation of violations of Convention rights at the request of the Court; these measures are taken even before the ECHR decides the case on the merits, are valid for the duration of the proceedings before the ECHR or for a shorter period and may be terminated at any time by a decision of the ECHR.

The author concludes that the absence of legal provisions in national legislation providing for the grounds and procedure for enforcement of ECHR judgments on interim measures does not prevent their enforcement and emphasises the need for legislative regulation, in particular, of the issue of the timeframe and procedure for Ukraine to take measures designated by the ECHR as interim measures.

Key words: international law, justice, judicial protection, European Convention, protection of human rights, interim measures, ECHR.